

Catalunya Artística

Any I ◆ Barcelona 28 Juny 1900 ◆ Número 3

ACTORS CATALANS

Hermenegild Goula

Redacció y Administració
Raurich, 20, pral.

BOMBOLLAS DE SABÓ

Cuan algún individuo de la classe treballadora (contadas escepcions, per desgràcia) s' dirigeix á las classes poderosas reclamant il·lustració, que s' aixequin Ateneus ó escoles hont poguerse instruir, no falta qui, pera treurers als pidolayres de damunt, els hi contesta:

—Teniu rahó, m' agrada que s' respiri elevació de miras; voleu ser homes, homes que fassin honor á la classe y al poble que s' encarna en aquèsta classe... Molt be; tindreu escoles, superbis edificis destinats al desenvolupament de la ensenyansa, á inculcar l' estudi, á difundir el saber... No passeu recansa. Estudiaréu de nit al sortir de las feynas; de dia els vostres fills estudiarán en el mateix lloch... ¡Y aixís, tal vegada podreu desmentir la creència dels estrangers, que propalan per tot que 'l setanta per cent dels espanyols no saben llegir ni escriure...

Y, efectivament, se comensa la construcció d' un edifici magnífich ab honors de palau,... ben ventilat, ben espayós; al mateix temps que hi cabrà molta maynada treballadora, tindrà condicions higiènicas... ¡Molt bé!... Un aplauso als iniciadors que ab sentiments elevats procuran ràpidament complaure els desitjos de las contadas escepcions de la classe treballadora...

Se cridan arquitectos, els p'anos se confeccionan depressa; ¡quin afany mes meritóri!... els mestres d' obras treballan; cinch cents obrers tenen feyna y un bossi de pa que 'ls fa oblidar altrás cabórias... Un cop llest l' edifici, (Ateneu ó escola), els mateixos treballadors que haurán pogut alimentar el cos de sos fillets els hi brindarán mes tart el nodriment del esperit, filtrantlos el saber, per honra d' aquesta terra y en bé de la Societat...

¡Y cóm s' afanyan els pares!...

Y las obras adelantan qu' es una benedicció... La gent de bona fé s' agropa entorn del edifici, celebra l' acort dels poderosos, y mira ab gust com l' edifici destinat á lloch d' ensenyansa, s' enfila, s' enfila, puja ràpit pedra per pedra.. Hi ha alguns incréduls que somriuen irònicament, ab dubte d' escéptich.... y contemplan las obras ab altra intenció...

—¡Ay, ay! —exclama qui fins alashoras havia recomenat la il·lustració de la classe treballadora— ¡quin diable s' haurá trencat el coll?... Pocas vegadas ocorre aixó d' accedir al vapor á una pretensió tan justa que beneficihi á una part social... ¡Si que 'n mereixen d' encomis y ensalsaments els iniciadors!...

(Passa l' arquitecto de la nova construcció, tot atrafagat.)

¡Deu y els pobres li paguin... Mireu com se desviu; no sossega. Are es á donar las ordres porque issin la bandera sobre l' edifici.—Digne coronament qu' Espanya ha d' agraïr... ¡Visca!...

Y la bandera apareix... y un aplauso, gros com un seguit de trons, la saluda. En aquet mo-

ment no es el signe de guerra sino el ram d'olivera de la pau, l'arch de l'aliança entre dugas classes, el Fénix del saber... ¡Visca per sempre!..

Y la bandera oneja magestuosament... ¡Treballadors, ja teniu un Ateneu!... Are, á apen-
drer, á instruirse!...

¡Ay, qu'era dols el somni, y la decepció que terrible!

No hi es pas, no, en la porta del edifici el lletrero ATENEU, que s'hi llegeix: ARENAS DE BARCELONA!...

¡Es culpa d'una distracció del arquitecto!... Varen demanarli els planos d'un centro d'ensenyansa y ell confeccioná els d'una plassa de toros!...

Dominat per la corrent, el pobre senyor vá creurer que en aquet pais no pot arrelarhi cap altra ensenyansa...

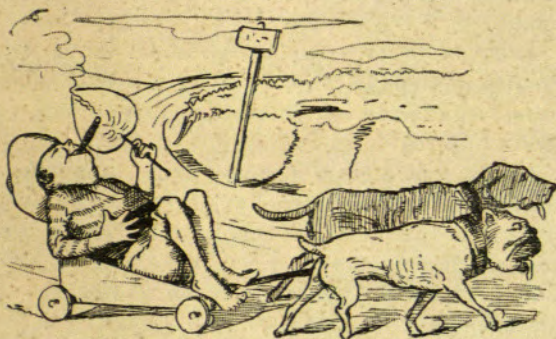
¡Ja está fet!

ARNAL

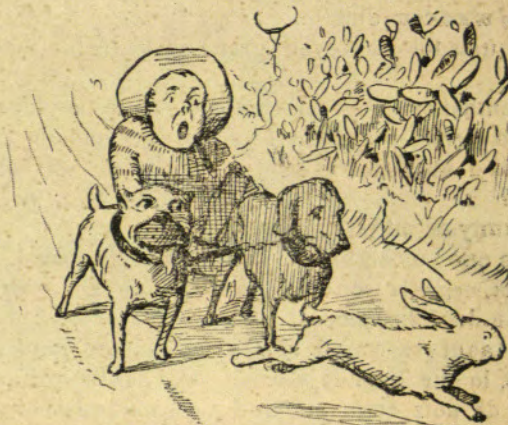

UN VIATJET D' ISTIU

(Cuento tret del viu)

I

II

III

IV

El Teatro

I

Temps passat

Entre las mil y una cabórias que caracterisan al poble espanyol, una de las mes principals es la de que *tiempos pasados fueron mejores*.

En el teatro, mes que en lloch, es moneda corrent el dir á boca plena:—Oh, aquellas obras! ¡Aquells actors! ¡Avuy no hi ha gust! ¡No hi ha talent! ¡No hi ha mes que tonteria!—y á continuació comensan á citar un grapat d' actrius y actors, molt respectables, y una pila d' obras d' aquell temps en que tot era bo.

Escuso dir que la majoria dels entussiasmas del temps passat, no han vist ni aquellas primorosas obras, ni aquells grandiosos actors. Parlan per parlar, y las mes de las vegadas per causar moléstia als de la classe, tot prenent cartas d' importancia intelectual pe 'l mero fet de sapiguirse una colecció de noms d' artistas d' aquella época y una série d' obras d' antich catálech.

Deixém apart aquets erudits de taula de café, y passém als que ho han vist, com diuen ells: als que hi eran com dich jo.

Aquets tot ho veyan gran, magnífich, imponent.

Combatent, com jo combato, aquestas ideas, aquets erros, y parlant com parlo ges que vuy dir que 'ls d' abans miraban y no ho feyan ab bona vista?

Lluny de mi tal pensament.

Lo que vuy significar es, que la preocupació, la mania, cega 'ls sentits, fins dels que ab bona fé parlan del temps passat.

Y aquí vé com l' anell al dit, encare que fassi riure, lo que 'l día de Corpus vaig sentir dir á un xicot de dotz anys que 'n feya quatre que no havia vist els gegants.

Deya tot estranyat:—Ay! ay!, que petits son els gegants! Jo 'm sembla haverlos vist mes alts.

A lo cual li contestá 'l seu pare ab molt bon sentit:—No es qu' els gegants hajan disminuït, ets tu que has aumentat, y per' xó are 'ls veus mes petits.

Aixó es lo que 'ls passa als recordadors d' aquell temps; son ells els que han aumentat inconcientment y no 'l teatro el que s' ha migrat.

—¡Avuy tothóm escriu! ¡Avuy tothóm representa! (exclaman molts, seguint sa ferma é intransigent taleya) ¡Mireu quina pila d' obras inútils! Contempleu quin número d' actors sense such!

Sí, es vritat.

S' escriu molt. Se fabrican molts artistas eminenencia de gacetilla: s' ocupan elevats llocs apoyats per la familia y pe 'l raspall de l' adulació.

Pero ¿que vol dir aixó? ¿Decadència? Molt al contrari: Abundancia.

Triém bé: no 'ns deixém enlluernar per l' anunci de lletres dauradas, ni ens apassioném per certas personalitats, y entre l' herbam artístich (permetin la comparació) hi trobarém perfumadas violetas,

que ara com ara, moren trepitxadas pe 'l pas de la indiferencia.

Avuy hi ha molta cantitat de tot; de bó y de dolent.

Pero abans dintre de lo relatiu del número pasaba 'l mateix... y una mica mes. Probas ne tenim en els milers d' obras *latas* que corren impresas, d' aquell temps, en que fins els reys escribian comédias dolentas.

Aquestas mils obras, son moltas las personas que ni sisquera saben qu' existeixen, pues tan sols veuhén lo florit del antich repertori.

No citaré noms d' ara pera compararlos ab els d' abans.

No vuy posar en *parangon* ni personificar á ningú.

Parlo en téssis general

Pero just es vindicarnos.

Just es encaminar las cosas al bon sentit, respectant als passats per lo que valian, dins son rádi d' acció, pero fent justicia als presents per sas victorias artísticas en la renyida batalla de la inteligencia.

Abans el camp era verge, fructuós per tota llavó. Un éxit s' obtenia per la bondat y valúa de la mateixa obra que 's donaba al públich per primera vegada.

Avuy, la lluyta es inmensa, rápida. En el *mar artístich* una onada mata á l' altra. Un éxit depén moltas vegadas de las circunstancias políticas que sofreix una regió.

Abans, l' idea era una: emboniquir, aumentar el número, fer vida. Si hi havian lluytas d' enveja eran lluytas parcials que resultavan certámens de inteligencia en pró del art.

Avuy, las ideas son moltas y contradictórias; la batalla es general y sense cuartel. Caygui qui caygui. La cuestió es ocupar el candelero tot el temps possible.

Se treballa molt, y 's fa molt, y bó.

Hi ha obras y també hi ha actors.

Avuy millor que ahir, y demá millor que avuy.

La trama ignocenta, la virtut triumfant, el traydor melodramátich, las histórias en vers y la prosa carregosa de las moltas obras d' abans; avuy, aquets mateixos que las alaban no van á véurelas.

L' entonació campanuda, la regidés, la simétrica mimica dels actors passats; avuy no hi hauria qui 'ls suportés.

La numismática, el servey d' escena, el color local, la brillantés del espectacle d' avuy, está mil vegadas sobre de las maneras d' aquell temps, tant ponderat pe 'ls descontents d' avuy que, ab fástichs de desmenjats, ni ells mateixos saben lo que demanan.

¿Motllos nous?

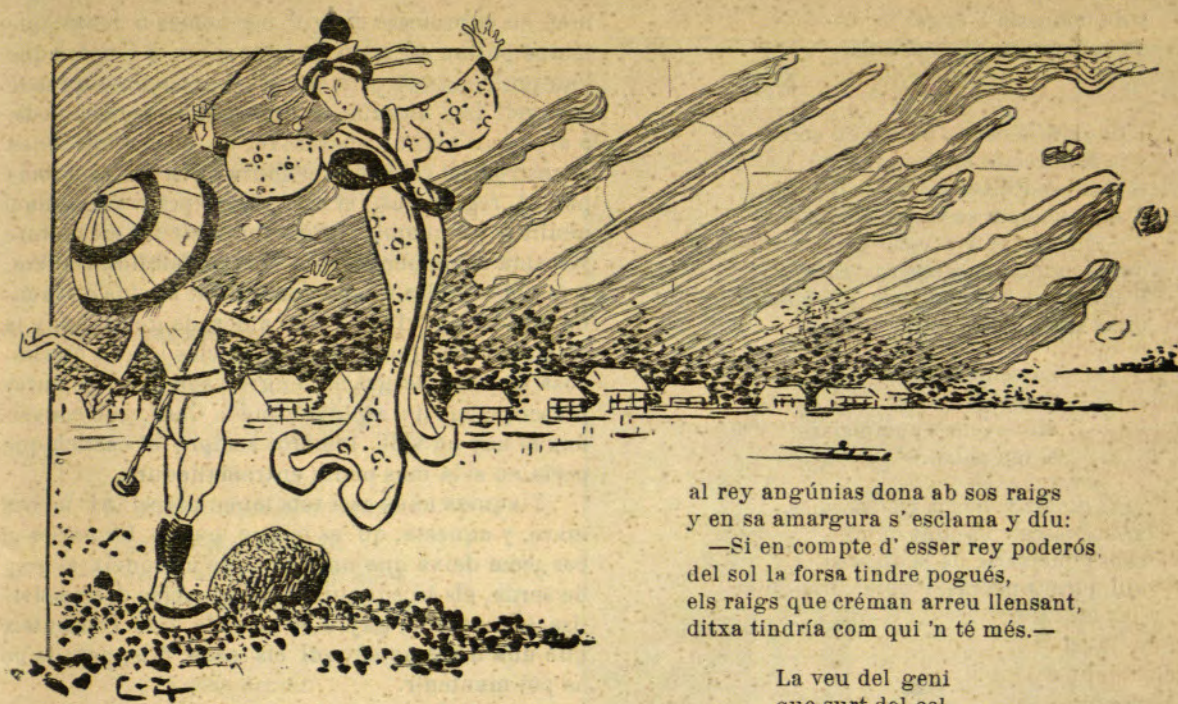
El teatro no ha de buscar motllos, que dels motllos ne surten sols figuras encantadas.

El teatro ha de buscar l' encantament de la vida.

Y d' aixó 'n tenim avuy més que ahir.

Lo cual prova, que, *tiempos pasados no fueron mejores*.

M. ARTELL.

LA LLEGENDA DEL JORNALER

(Tradició japonesa)

Hi havia un home, trist jornaler,
que picant pedras en un rocam
de sa penosa tasca rendit,
el cel guaytantse, feya aquest clam:

—Si un llit ab plomas y cuixins tous
en ma morada tindre pogués
sense cap ànsia per fé 'l jornal,
ditxa tindria com qui 'n té més.—

La veu d' un geni
que surt del cel,
dïu:—Que 's compleixi
el teu anhel.—

Y en sa morada té 'l jornaler
un llit ab plomas y cuixins richs,
sense cap ànsia per fé 'l jornal
ni tindre penas, danys ni fatichs.

Un jorn passava per aquell lloch
d' aquellas terras el soberá,
patjes voltantlo y caballers;
y 'l rich, al véurel, així esclamá.

—Si per fortuna, per maná aquí
ceptre y corona tindre pogués,
de córt sumptuosa plé mon palau,
ditxa tindria com qui 'n té més.—

La veu del geni,
que surt del cel,
dïu:—Que 's compleixi
el teu anhel.—

Y n' es del poble rey y senyor,
ceptre y corona té en son poder,
de córt sumptuosa plé son palau
lleys dicta, y mana segons son plaer.

Un jorn passeja cuan, ab ardor,
las flors abrasa lo sol d' istfu,

al rey angúnias dona ab sos raigs
y en sa amargura s' esclama y dïu:

—Si en compte d' esser rey poderós,
del sol la forsa tindre pogués,
els raigs que créman arreu llensant,
ditxa tindria com qui 'n té més.—

La veu del geni
que surt del cel,
dïu:—Que 's compleixi
el teu anhel.—

Y, en sol tornantse, desde 'l cel blau
llensa á la terra sos raigs ardents,
deixa marcidas las trendras flors
y dona angúnias als reys potents.

Un jorn els núvols, atapahits,
del astre emboyran el resplandor;
y 'l sol, al veurer 's contrariat,
altra vegada clama ab tristor:

—Si 'l ferm obstacle que 'm dona enuig,
el boytrós núvol esser pogués
que del sol mata l' esplendent brill,
ditxa tindria com qui 'n té més.—

La veu del geni
que surt del cel,
dïu:—Que 's compleixi
el teu anhel.—

Y 's torna núvol que, atapahit,
del sol que abrasa se posa enfront;
en la tempesta res li fa 'l llamp,
llensa á doll aygua per tot el mon.

Un jorn del núvol plou á desdir;
l' aygua furienta tot s' ho endú al mar;
sols, sense mourer's, se manté un roch,
y aixís el núvol torna á esclamar:

—Si la fermesa del penyal dur
que en el mont s' alsa, tindre pogués,
sens l' aigua móurem del meu setial,
ditxa tindria com qui 'n té més.—

La veu del geni
que surt del cel,
dïu:—Que 's compleixi
el teu anhel.—

Y en dura penya s' ha convertit;
l' huracanada del fer mastral

y de tempesta l'aygat furiós
no la manegan del seu setial.

Un jorn la penya trenca un obrer
y la fá á trossos en breu instant;
el roch, sentintse del mall els colps,
d'eixa manera se va esclamanant:

—Si en compte d'esser el penyal dur
de las montanyas, esser pogués
l'obrer que 'l trenca, que 'l fá bossins,
ditxa tindria com qui 'n té més.—

La veu del geni
que surt del cel,
diu:—Que 's compleixi
el teu anhel.—

Y, tantas voltas ja transformat,
ara sa tasca cumplint humil,
sense queixarse de la dissort,
viu, picant pedras, l' obrer, tranquil.

CONRAT ROURE.

★

La professó del Hospici

No som aficionats á veurer professóns, no per lo que deurían representar ó ser, sinó per lo que son y representan. En ellas no s'hi veu l'acatament, la veneració al misteri del *Corpus Cristi*; lo que hi veuhen tots els que pensan, es la exhibició de la humana supèrbia; la estulta vanitat; la ridícula exposició de coloraynas que tan bé escau á las rassas inferiors, vehinas del *simios*. No 's venera á Deu; allí no hi mes que 'l *jo*; la humilitat del *fill del fuster*, està substituïda per la infior que dona una condecoració, una creu, un uniforme que 'ls diferencihi dels demés concludadans; gent superficial, no repara en que la mateixa condecoració que adorna el pit d'un home de lletras, al seu costat la lluheix un que fou tinent del batalló d'en Targarona, dels *cipayos*. Aquell uniforme de *quefe honorari d'administració* que tan engrandeix la petita figura de un catedràtich, també la lluheix un polítich de quinta fila sens ofici ni benefici coneguts, y tothom vá content y satisfet perque entre els espectadors son molts els que lluhint coloraynas y metalls, creuhen estar també á l'altura dels que forman part en aquella manifestació, que mes que religiosa sembla gentilica... y no s'erran, perqué tots son uns, tots uns comedians de la farsa que podriam titular «La mona».

La justificació del titul es sobrerera: tots sabem l'afició que tenen las monas d'imitar á las personas, y mes facilment á aquellas que ho semblian.

Heusaquí perqué no 'ns agradan las professóns: per lo que tenen de gentilicas y poch de cristianas. Pero la que menos podém sofrir es la qu' es objecte d'aquest article. Un públich numerosíssim, compacte, engalanat ab sas mes valiosas joyas, vistosos trajos y coloretos, y una currúa de nens y nenass uniformats ab modestíssims vestits de cotó que for-

man en la professó dirigits per homes ó donas que també portan el trajo corresponent á l'ordre que han professat; els primers, tots portan en son rostre el sagell de l'alegria, de llibertat, de vida cómoda, ó al menos així ho aparentan; els últims tots tenen el rostre trist com sas vestiduras, l'ánima cohibida per el reglament, el cós corcat per l'escrófula ó neulit per l'anèmia. ¡Quin contrast! La vida lliure y la vida reglamentada; la vida de familia, riallera, y la vida seriosa d'una comunitat; la vida de familia unida ab vincles del amor, de germanó, y la vida colectiva que no te mes vincles qu'els que imposa la comú desgràcia, engreixada per las duras prescripcions del *reglament* de la Casa, que converteix al noy en vell, temerós sempre al cástich que porta en si la mes petita entremaliadura.

¡Y aquets nens casi tots tenen pares! Al menos mare, y aquesta, qu'es la que ha de formarlos el cor ¿com deixa que un' altre que no coneix el goig de serne, els hi eduqui? Conseqüencias d'una civilisació revellida, gayre bé corcada, que consenteix que una mare no eduqui els seus fills, perque no 'ls pot mantenir.

Aquesta llaga asquerosa 's posa de manifest en la professó del Hospici, y casi ningú protesta, tothom riú..., menos aquells que fan d'actors en aquella tragèdia, buscant entre tantas la amorosa mirada d'una mare que sols de tart en tart poden trobar. ¡Oh, el reglament! Forta cosa es que, las expansions del cor se posin á mida, ¿es que son bórts els que 'l confeccionaren?

No: son bórts de sentiments, defecte en que ningú hi repara.

J. NOGUÉ ROCA.

BIBLIOGRAFIA

HAVÉM REBUT:

Prosa vulgar, un tomo clarament imprés que conté una col·lecció de setze articles, escrits pe'l conegut literat D. J. Oliva Bridgman, precedits d'un prólech de D. Frederich Urrecha y tancats ab un epílech de D. Frederich Rahola.

Tots els treballs, en els que hi campeja la galanura d'estil del Sr. Oliva, se llegeixen ab interés, creixent á mida que 'l llegidor va fixantse en la tendència filosófica que entranyan la majoria dels articles, alguns dels quals podriam servir de preàmbul ó motiu pera una gran novela psicológica ó un drama escénich de transcendència.

Felicitém al autor y li expressém las grácias per son obsequi.

★

La Esquella de la Torratxa, *La Tomasa*, *L'Atlántida*, *La Música ilustrada*, *Juventut*, de Barcelona; *Gent nova*, de Badalona; *La Palma*, de Reus; *La veu del Ampurdà*, de Figueras.

Ab gust hi establím el cambi.

ARXIVER.

¡HO SÉ TOT!

(A TÚ)

Ja sé qu' estàs engrescada
ab l' amor que t' hi pintat
y ho tens per felicitat
el estar enamorada.

Sé que sabs que no son fáulas
els martiris del amor;
sé qu' escoltas el meu cor
tant com las mévas paraulas.

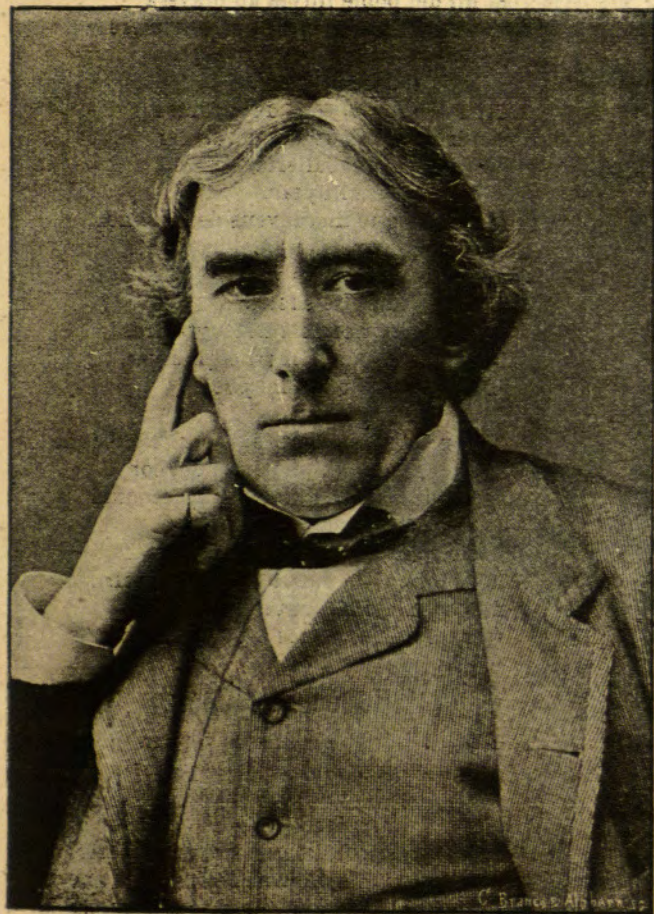
Sé que anhelas ser ma esposa
y per mí ho daries tot,
(perque ab mí tens un xicot
del qu' en pots está orgullosa).

Sé que cada dematí
al llevarte, ab mí ja penses,
y cuan á Morfeu te llensas
somías tan sols en mí.

Sé que están al meu costat
veus alegre l' existència;

Miss Ellen Terry, artista dramática inglesa

Irving, trágich inglés

sé que posas experiència
pe 'ls consells que t' hi donat.

Sé que ab constància treballas
aplanant nostre camí,
y que, cuan parlas ab mí...
lo que més convé t' ho cal as.

Sé... ¡cuantas cosas jo sé!..
que, per contarho, ompliria
mil planas, y 'm quedaria
com si no hagués escrit ré.

¡Creus que vaig equivocat
y que jo no t'inch rahó,
y t' estranyas perque aixó
tú no sabs qui m' ho ha contat?

Ma esperansa, que no es poca
m' ho ha fet veure, sens' embulls...
¡Aixó m' ho han dit... els teus ulls
que parlan més que ta boca!

SALVADOR BONAVIA.

! ABANDONATS !

Primer accésit en el Certámen Literari d' Olot, de 1895

¡Malehida la guerra!

I

Abandonada com seca fulla
que 'l vent fa caure del arbre altiu,
com moixó tendre que la tempesta
llensa del niu,
la pobra viuda, mare amorosa,
plora tristeta son desconhort;
terrible guerra la pau li furta,
mata son cor.
L' espós, un día, que ab goig cuydava
de sa fillada, la va deixar;
la lley injusta del esclavatje
lo va cridar.
El mot de ¡Patria!, de llavi en llavi
tothom tenia, qu' era en perill...
el fill del poble va recordarse
que n' era fill.
Y amor y vida de casa séva
tot per la Patria, cego, oblidá;
per defensarne l' honra de casa
l' arma empunyá.
Ardit, terrible, foll en la guerra

per tot mostrava son patri amor,
feya proesas, y héroe 'l nombraren
donantli llor.

Felís sentia's de l' honra aquella,
de las feridas no 'n feya cás:

—¡Primer la Patria, deya; la vida
no 'm deté pas!—

Y á totas horas, foll de bravesa
arreu anava, sempre al perill:

—¡L' honra de casa, cridava ab ira
defensa 'l fill!...

Móri en la lluyta si morí 'm toca,
mes ma bravesa no finirán,
dels fills y esposa los cors mes nobles
ja 's cuydarán!

La hermosa y santa filantropía
ma sang vessada tindrà present',
y als sérs qu' estimo dirá la Pátria:
«¡Son de la rassa d' aquell valent!»—

II

La guerra es fera, y els pits se buscan,
folls s' abrahaman els lluytadors,
xiulan las balas cercant estatge
dintre dels cors.

El fill del poble lluyta ab bravesa,
va á la vanguardia y es dels primers,
las matxetadas y tirs que enjega
son ben certers.

Crits d' agonía, sóns de cornetas,
cuadros de tropas, ferm galopar
de la valenta caballería,

febrós lluytar,

¡ays! dels que finan, veus de comanda,
canóns que axordan, fondos rugits,
xóchs de mil sabres y bayonetas,
clams de s ferits...

Fa 'l cuadro horrible de lluyta ardida
hont sols s' anhela morí ó guanyar...

¡Boca-terrosa lo fill del poble
diu al finar:

—Mon Deu... ma Pátria... jo us encomano
ma bona esposa... mos fills del cor...
que viurer pugan... al front cenyeixin
del pare... 'l llor...

Caritat santa. . no 'ls desamparis...
mon Deu... ma Pátria... vaig á morir...
fills de ma vida... muller volguda...
sols els noms vostres... puch benehir!...

III

Y fina l' héroe; els fills no veuen
tornar al pare may més, may més...
¡rében la nova de sa agonía
entre llorés!

Mes, ay! com fulla que 'l vent fa caurer,
la pobra viuda y 'ls orfanets,
pe 'ls llórs del pare y espós que ploran
tristos, solets,

cap recompensa reben dels homes,
conhort no tenen, ningú 'ls hi don,
y errants y ab gana, com aus perdudas
crutzan el mon.

La recompensa no arriba encare,
la sang vessada del obré honrat
ningú l' ha vista... ¡qu' era la vida
d' un trist soldat!

A la barreja la vida entregan
fills de la Pàtria que llença 'l plor
mes sols s' esmenta dels que comandan
fets de bravor.

L' obscur que lluyta guanyant victòrias
els fills y esposa plora 'l no més...
¡per ell l' enterro sota d' un arbre...
pe 'ls alts el vítor, honors, llorés!...

IV

Orfes del pare, que ploran tristos,
viuda endolada del brau soldat,
cercan ab pena de porta en porta
la caritat.

Y molts oblidan, folls per l' orgia,
al héroe anónim que doná 'l cor
al crit de «Pàtria!», sa llar deixantne
regada en plor.

D' aquella viuda lo dol no guaytan,
y als fills no senten demanar pá...
¡Oh, guerra humana, ton pas detura,
mira ta obra lo mal que fá!

J AYNÉ RABELL.

TOHU-BOHU (1)

AN EN POMPEIUS GENER, un dels
ideòlegs més profonds de la filoso-
fia moderna.

I

Del No-Res, qu' és el Tot, n' *eixí* l' Immensitat i
momentaniament al-revés. I tingué lloc la creació
del Buid ó l' Idea Única.

I l' Algo existí.

II

Gronxant-se l' Algo en l' Infinit *nasqué* la Llum
i cobrà vida moral el No-Res. De la Llum n' *eixiren*
el Color i la Forma immaterials. La Idea Única
tingué Voluntat Propia i separà la Massa (*Tohu-
Bohu*) i *eixiren els quatre elements* i amb ells la vida
orgànica.

III

El No-Res passà a ser la Forsa creadora de Vo-
luntat Conscient subjecte per si mateixa a una
Evolució eterna, *condemnada* a trasmutar-se eter-
nalment amb harmonia a les lleis inmutables de la
Forsa creadora, i tingué lloc la gran Síntesis de la
Causa i Efecte recíprocs. (Intel-lectualisme con-
scient superior).

I l' Univers fou creat.

I Veushoaquí.

ROSSENDO PONS.

(1) Per consideració al autor li deixém sa pròpia ortografia.
N. de la R.

LA CUESTIÓ DE LA XINA

¡Prou han fet els possibles pera esquivar als colòms, pero 'ls colòms entossunits se tiran sobre 'l colomar sense por
al espantall del barrell!..

Teatros de Catalunya

BARCELONA

Lírich.—Com haviam dit, el passat dissapte va tenir lloch en aquet teatre una funció única per la companyia de D. Enrich Borrás. Varen representar-se el drama *Terra baixa* y la comèdia *D. Gonzalo ó l'orgull del gèck*, obtenint en sa interpretació tots els artistes justos aplausos per son ben cuydat treball.

El públich, qu'era numerós, sortí elogiant un cop més la bondat de las dugas obras, sobradament conegudas y celebradas.

Tivoli.—Ab motiu de donarse la tercera vetllada de teatro valenciá, varen estrenarse dugas pessas cómicás, *El dicharachero*, producció lleugera, escrita ab molt ingeni de llenguatge, y *Un alcalde de barrio*, joguet poch original de trama y un xich pesat d'acció, que te de tant en quant algun xiste groixudet que no lográ salvar el total ensopiment de l'obra.

El dicharachero es original del director de la companyia Sr. Ferrando, y la segona producció es deguda á la ploma de D. Eduard Escalante.

Les barraques, continúan representantse ab el mateix éxit del seu estreno.

Eldorado.—L' aixerida comèdia, millor dit *vau-deville*, del autor francés Feydeau, *Hotel du libre échange*, es la que ab el títul de *Hotel Severini*, ha estrenat la senyora Tubau en aquet teatre.

L'obra, tenint en compte el gènere á que perteneix, va lograr interessar al públich, produhint francas riallas per sas moltes situacions cómicás, algunas d'ellas un bon xich dignes de la *troupe* Onofri, com per exemple la del final del acte segon.

Els autors del arreglo castellá, Srs. Gil y Santeiro, han sapigut, n' obstant, treurer partit del *vau-deville* francés, que segurament allá á París deuré produhir molt més efecte.

Las Sras. Estrada y Rojas y els Srs. Palanca, Reig y Vilanova, varen distingirse en sos papers.

El diumenge va estrenarse la comèdia *Celos*, arreglo francés d' un' obra de Bisson per l' escriptor espanyol Sr. Seoane, per cert algún tant mal engiponat, sense atractius el *clou* de l'obra, sense personatges consistents, sense rés que l'avalori, ni tregui á l'obra d' *autos* de la categoria de *vau-deville*.

Mal per mal, *Hotel Severini* es una producció més acceptable, tota vegada que s' declara *vau-deville* sense pretensions, y el seu autor no s'esforça en

disfrassar la humorada ab la disfressa de comèdia.

Del estreno de *La enamorada*, del dramaturg italiá Marcó Praga, ja 'ns en ocuparém.

Se prepara en aquet teatre el debut de la notable companyia de Maria Guerrero.

Círcol Español.—El benefici de la tiple D.ª Joana Benitez va resultar brillant, havent obtingut la simpática artista molts presents de sos admiradors y més aplausos encare.

Que per molts anys.

CLAR Y NET.

—La companyia que dirigeixen els primers actors D. Jaume Martí y D. Enrich Gimenez, y que alternan son treball en els teatros *El Progreso* de Sant Andreu y *Ateneo* de Sans, han representat ab éxit aquestas últimas festas el drama catalá *La pena de mort* y la pessa *¡Que no s' enteri'l marit!*

En el desempenyo de dita obra han sigut justament aplaudidas las actrius Sras Sala (Adelina) y Roig. Y els actors Srs. Martí, Gimenez, Martí (H.), Doménech y Ros.

—La companyia dramática que dirigeix el primer actor Sr. Rojas y de la qual forma part la primera actriu Srta. Caparó y l' actor cómic senyor Millá, diumenge vinent representarà en el teatro de Canet de Mar, el drama *La Dolores* y el joguet catalá *Un bany rís*.

—El passat dissapte varen posarse en escena en el *Ateneu Mataronés de la classe obrera*, el drama *La Dolores* y la comèdia *El octavo no mentir*, per la companyia que dirigeix l' actor Sr. Salvat. Las dugas obras varen agradar al públich que tributá aplausos als artistes pe'l bon desempenyo que donaren á las produccions citadas.

—En el teatro del *Fénix Mataronés*, el cuadro d' aficionats representá durant la verbena de Sant Joan, las sarsueletas *Agua, azucarillos... y aguardiente*, *El Santo de la Isidra*, *Colegio de señoritas* y *Mari-Juana*, en cual interpretació varen ser aplaudits els artistes Sras. Miquel y Pozuelos y els senyors Herrera, Bagné y Casas.

Pera dema s' prepara una funció composta de las obretas del gènere *chico*, *La alegría de la Huerta*, *Campanero y Sacristán*, y altra vegada *Agua, azucarillos y aguardiente*.

Diumenge, primera representació de *Los Camarones*.

¡Ay, quina llástima que aquet gènere hage desterrat el repertori catalá que avans feya las delicias de las Societats y teatros de Catalunya!

—En el teatro *Euterpe*, de Mataró, ha debutat una companyia de sarsueleta, dirigida per D. Rafel Bolumar.

No agradá al públich, y algú assegurava que aquet colisseu ha perdut, d' un quant temps á aquesta part, el dó d' acert.

Si s' tractés d' una companyia seria, catalana, ho sentiríam molt més.

—En S. Feliu de Guixols, se munta'l teatro 'Saló-Vidal ab tot luxu. La galeria pública tindrà cabuda pera 1600 espectadors y la platea serà capàs per 500 butacas.

El mestre escenógrafo Sr. Soler y Rovirosa, té al seu càrrech el pintar bona part del decorat. Queda fet ab aquet detall el millor elogi del teatro.

Are, lo que falta es que la companyia de sarsuela que en el Septembre pròxim inaugurarà l'edifici, no desmillori l conjunt.

SOCIETATS RECREATIVAS

** Demà á la nit, en el *Centro Liberal Monárquico* del districte seté (Teatre Lope de Vega), se posarán en escena la comèdia *Los Hugonotes* y la sarsueleta *Niña Pancha*.

** El prop-vinent dissapte en la societat *La golondrina*, celebrarà l seu benefici el jove aficionat Alfred Barberán ab las següents obretas: *Nóvios á medida*; l'aplaudit joguet *A cal sabaté*, de nostre apreciat xaradista Sr. Asmarats; *La vehineta*, monólech del Sr. Muntané, (estreno), y la sarsuela *El lucero del alba*.

*

entre Bastidors

Noticias teatrals de per tot arreu

—Durant la vinenta temporada d'hivern, se donarán en el nostre Liceu xixanta dugas funcions d'òpera italiana; dintre de la Cuaresma deu concerts, y en la temporadeta de primavera trenta funcions dramáticas.

Aixó es lo que la Junta general d'accionistas ha acordat... Are falta veurer lo que 's complirà de aqueix programa.

—El celebrat mestre Crickboom organitzarà en breu un concert que promet revestir gran importància.

—L'aplaudit autor dramàtic D. J. Nogué Roca ha terminat una comèdia en tres actes, denominada *El vot d'una morta*, que destina á un dels teatros de vers de la vinenta temporada.

—El mestre Chapí escriu la música de la sarsuela en tres actes de Arniches, «*La noche de Reyes*», que s'estrenarà en la vinenta temporada en el teatro Parish, de Madrid.

—Pròximament en el teatro del Ateneu de Sant Gervasi, s'estrenarà l drama del jove autor Emili Graells *Doblechs al cor*.

La llissó de cant
(Dibuix de CUCHY)

**

Al pentinar-te als matins
ab rahó 'ls vehins se queixan;
puig mirante tu al mirall
lo mirall fá la *rateta*.

*

Una agulla, com per càstich
abassante va ferirme:
al pendre mel de las brescas
surten abellas que fiblan.

*

Vas escotada, y al pit
una creu portas penjada;
jo ja sé perquè li dús:
per desembruixar miradas.

*

Extesa ta cabellera
cau pels costats de ton rostre...
d'aquet dossier jo voldria
besar l'imatge de sota.

VICTOR BROSA Y SANGERMAN.

Espectacles

MADRID

La próxima temporada d'òpera en el Real estarà dirigida pe'l mestre Campanini. S'estrenarà la grandiosa trilogia «L'anell del Nibelungo».

—En els Jardins del Bon Retiro hi actuarà una companyia d'òpera, de la que'n formen part els coneguts artistes, las tiples Emma Angelini y Gabriela Arelli, la contralt Calvera, el tenor Nieldú y el barítono Scaramella.

Aquesta companyia's proposa estrenar el *Sigfrid*, de Wagner.

—Bona cosa d'obras te en cartera el teatro Eldorado:

«La mosquita muerta», de Sierra, Abati y Montesinos, «El barquillero», de Lopez Silva, Jackson y Chapí, «Luna de miel», de Paso, Alvarez y Montesinos; y moltes altres.

—L'actriu Srta. Cobeña's proposa treballar en un dels teatros de la Cort, y no retirar-se de la escena pera contraure matrimoni com hi ha qui assegura.

—El teatro «Apolo», sembla que fa un cambi de casaca; are vol dedicarse á la sarsuela gran. Ab molt gust felicitaríam á la empresa.

—Dimars degué estrenarse en el teatro de la «Zarzuela» un quadret de costums pescadoras denominat «La Leva», ab música del mestre Chalons. L'acció's desenvolupa en las costas del Cantábrich.

EXTRANGER

París.—En el teatro «Folies-Dramatiques», se representa l'òpera cómica «Malvina I.^a», ab música de Huleman.

—El día 30 d'aquet mes, en la «Comédie Française» tindrà lloch la *reprise* de la célebre obra del gran Victor Hugo, «Ruy-Blas».

—La comèdia «Les maris de Leontine», arribarà

diumenge vinent á la 150ª representació en el teatro de «Nouveautés».

Aixís dona gust d'escriurer. Als autors catalans se'ls hi fan vint vegadas, y gràcias, las obras de mes éxit.

—En el teatro Sarah-Bernhardt se donan dissetes populars ab vetlladas de poesia antiga y moderna.

Londres.—En el «Lyceum Theatre» s'ha representat la versió inglesa de «Le Vicaire de Wakefield» ab el títol de «Olivia», obra que ha proporcionat un triomf als grans trágichs Irving y Miss Ellen Terry al presentarse de nou en Londres, de retorn de son viatge per las Américas.

Com á nota curiosa oferim els retratos de tan notables artistes, per mes que siguin inglesos, que nosaltres seguim aquella creència de que «L'art no té patria».

Enghien.—En las Arenas d'aqueixa població francesa, el diumenge passat, en presència de la familia del gran músich Gounod, va tenir lloch la sensacional representació de «Mireille», al ayre lliure. Hi hagué necessitat d'organizar desde París trens especials pera conduhir la gentada á Enghien ab motiu de tan artística solemnitat.

Manila.—Fà pena colocar aquesta capital magallànica en la Secció estrangera... Pero es aixís.

Gran cosa es encare que'ls manilos hagin rebut ab entusiasme á una companyia cómica espanyola que actúa en aquell teatro.

Trieste.—En el «Philodramatic Theater» actuarán próximament las companyias de la Mariani y d'en Novelli, ab un interval de pochi mesos.

Tal vegada hi treballi també l'actriu alemana Agnès Sorma.

PROVINCIAS

En el teatro Circo, de Córdoba, va ser precis retirar dels cartells l'humorada cómic-hírica de

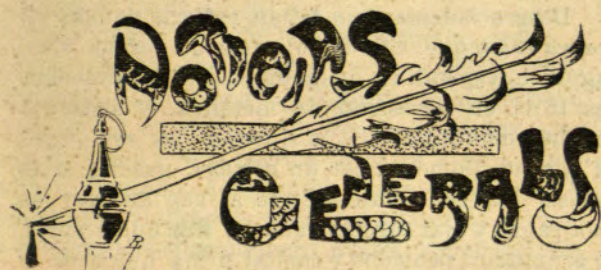
Fernandez Shaw, Lopez Silva y Chapí, «El gatito negro», per no ser del gust del públich.

Tres eran tres...

—En Valladolid tindrán dintre de poch lo bó y millor de las companyías grans; la del Parish de Madrid treballará en el teatro Calderon, y la del Lara en el Zorrilla.

En el colisseu de Lope de Vega hi estrenarán «Cyrano de Bergerac».

—Aviat actuará en el gran teatro de Córdoba la companyia que dirigeix el conegut actor D. Joan Colom, que posará en escena bon número d'obras, entre ellas la comédia en tres actes «La casa de Mecc», del própi Colom y de nostre Director Sr. Ayné Rabell, obra que ja va estrenarse l'any passat a Andalusia ab éxit extraordinari.

AVÍS IMPORTANTÍSSIM

En el próxim número comensarém la publicació, en forma de folletí encuadernable, de la magnífica y celebrada comédia en 3 actes

LA GERMANA GRAN

original del popular y xispejant autor
D. Albert Llanas.

De tan hermosa é interessant producció en repartirém 4 planas setmanals sense disminució de text ni augment de preu.

Hostes á quins saludém ab gust:

Han arribat, de Madrid, el celebrat músich compositor nostre amich Amadeu Vives, que 's proposa passar una temporada entre nosaltres.

Del extranger, el barítono d'ópera Ramon Blanchart, y el de sarsuela Manel Carbonell, que fins ara había format part de la companyia d'opèra Giovannini.

Ben vinguts.

El Sínodo de Russia ha excomunicat al célebre novelista rus Comte Tolstoï, per considerar la seva última novela «Resurrecció» contraria á la religió Ortodoxa.

¿Vendrá menos exemplars l'il·lustre novelista?

El jurat de la Exposició de París ha otorgat la medalla d'honor al escultor valenciá D. Marian Benlliure.

Aixó convé; que l'art de casa guanyi terreny en païssos forasters.

Nostra enhorabona al intel·ligent artista.

A primers del mes entrant tindrà lloch la inauguració del barri denominat «Catalunya» en el poble de Ataquines, que ha sigut construït ab fons del Foment del Treball Nacional.

Devegadas la caritat agermana els pobles.

No hi ha dubte de que en Ataquines s'ha de parlar de Catalunya ab respecte.

¿Torném á serhi ab la dítxosa bubónica á Oporto?

Crech que sí, pero... s'han adoptat precaucions.
¡Alerta!

La Societat Filarmónica de Barcelona, organisa pera 'ls últims d'aquet mes un concert sinfònic, en el cual se donarán á coneixer per primera vegada, a'gunas obras de Mozart, Léken, Bach y Morera

Premis de Catalunya Artística

VEREDICTE

Las respuestas rebudas á la pregunta

¿Quin es el colmo de la economía?

han sigut 47. Ens appena consignar la falta d'ingeni que han revelat alguns dels remitents, ja qu'entre tan gros número de respostas, ab prou feynas se'n han pogut separar set ó vuyt.

D'entre tals, donchs, havém triat, al nostre entendre la millor, que ha resultat firmada per don *R. Morató Isern.*

Diu aixís:

Pregunta.—¿Quin es el colmo de la economía?

Resposta.—*Tapar el forat d'una manxa perque no's gastí el vent!!*

**

Pot desd'ara l'autor premiat passar á recullir las quatre obras ofertes per CATALUNYA ARTÍSTICA.

LA REDACCIÓ.

El tenor Morales
en Cavalleria Rusticana

Estudi social

La gent del camp d' alguna posició ja no s' acontenta en treurer dels terrossos als seus fills, també 'ls pares desitjan convertir-se en senyors, y agafant els trastets se 'n van a lluhir el 'garbo per vilas y ciutats, abandonant els quefers del camp y l' ombra santa de la Masia.

Las vilas y ciutats se 'ls fan atractívolas. la vida del camp aborrible, y abandonan las propietats, succehintlos alló de que *qui te mossos y no se 'ls veu, se fa pobre que no s' ho creu*, ó be 's compleix aquell refran castellà que transcrich:

Del cortijo que no vés
no cogerás mucha miés

L' agricultura ab la cuestió del *ausentisme* ha rebut una sotragada de mort, y l' agricultor ha comensat el camí de la ruina. Abandonada per l' interessat la direcció personal dels cultius y de las industriás agrícolas, lluny del punt ahont deuen efectuar-se las feynas, encomenadas totas las operacions á mans mercenarias ó á llogaters; las terras son explotadas desastrosament, s' adoptan els sistemes de cultiu que de moment mes donguin, sens pensá en el día de demá, y falta sempre aquella direcció, ordre y esperit d' economia indispensables

á la prosperitat de l' agricultura, ressentint-se'n fonament la producció.

Per altre part la vida de la ciutat es mes costosa: els vicis aumentan á mida que continúa la vaga, y 'l propietari adquireix cada día nous compromisos y novas obligacions. Ja no pensa, donchs, en altra cosa que en exprimer el such de las sevas terras y comensa per exigéncias al masover ó al llogater y aquestos, per correspondrer, explotan tant com poden la propietat y cuan no poden més, s' hi ajeuhen. A mida que á la propietat rústica li falta 'l cuydado y treball del propietari, la direcció y ordre del mateix y una y altra cosa quedan abandonadas á un estrany; la producció va disminuint y son cada día més pobres els rendiments. Tenim, donchs, que 'l propietari ja no pot endogalar més al masover ó llogater y com que ja s' ha tragat l' àm de la vida rumbosa, no pot tornar endarrera y busca cuartos surtin d' allá hont vulguin.

Desgraciadament no faltan enlloch aquells *escanya ralets* que, com las ólivas cuan vetllan á un agónich, esperan el moment en que 'l propietari es trovi en necessitat de metálich, y alashoras cauhen demunt d' ell com si fossen las set plagas d' Egipte. Comensa per un *debtori*, gracias si es al sis per cent, interés que al cap del any no pot pagar y així successivament, fins que després, ó acumulant pensions y capital firma una *carta de gracia* que en poch temps fa passar la propietat al acreedor, ó encare més implacable aqueix, acaba ab un embarch y venda en pública subasta la hisenda.

Y are ja 'l tenim al agricultor que per desitj de *prosperar* abandoná la Masia per anarsen á ciutat, pelat com un jonch, sense ofici ni benefici, passejant per tot arreu las sevas misérias. Cuan aqueix cas arriba ¡qué trist es veurel abatut y espellifat, passar per carrers y plassas, buscant la perduda, mentres la gent ab irónica sorna 'l senyala al curiós, dihent: «¿Veus? era l' hereu del *Mas Tal*, cullia cada any cinchcentas cuarteras y més de dotze centas cargas, y no haventse sapigut enténdrer, ha quedat pobre com una rata. Aquella casa payral ahont l' enfront ab sas altivas arcadas y amplex finestrals indican la prosperitat passada, allá ahont sembla que encare s' hi respira l' alé de passadas generacions y tot fá recordar las costums y tradicions de la familia, ja no hi podrán tornar may més éll ni 'ls seus fills, perque un quant temps de gatzara y d' abandono, ha sigut suficient per tirar-ho tot á norris!»

* *

Acabém de fuetejar al pagés rich. Are toca 'l torn al pobre.

En las encontradas de nostra terra la existéncia d' un riu més ó menys caudalós ha portat una transformació á las mateixas.

Lo que avans semblava un desert ahont s' hi veyia solsament elevar-se 'ls pins y cantarhi 'ls rossinyols, s' hi nota la silueta de la fàbrica, elewantse altivas, xemeneys y sentintshi 'l brugit de las máquinas y 'l traqueteix dels telers. Es l' esperit

mercantilista que fuig de la ciutat per' aprofitar un salt d' aygua y explotar més fortament la mà d' obra.

La fàbrica, desgraciadament, atrau al obrer del camp. Desde 'l moment que s' instala una fàbrica en algun paratje, ja es ben segur que tots els joves y noyas d' aquells vols anirán á parar á aquell establiment. Ja tenim donchs que dins de la familia agrícola s' hi opera una transformació extraordinaria: las costums cambian com una mitja. Com que 'l guany, de moment es mes gros, també 's gasta mes, y tot en fi: maneres de vestir, alimentació, etc., etc., se transforma per complert. La familia viu complertament separada: els joves y las noyas passen tot el sant dia fora de casa y sols hi van á la nit y encare per cridar ab mals modos contra 'l pare ó la mare per no tenirlos las cosas arregladas com voldrian. Tot contribuheix també á que 's ressentin fortament la moralitat y bonas costums de las familias.

Peró ¡que 'n son de bonicas aquellas tretze ó quinze pessetas que 'l noy ó la noya portan cada setmana de la fàbrica! Aixó deixa embabiecats á la gent del camp, sens preveure, 'ls tontos, que com més diner de la fàbrica 'ls entra á casa, mes aviat s' arruinan. Acostumats á una vida frugal y económica, vivint dels mateixos productos del tros y vestint modestissimament avans, venen després augmentant el gasto de la casa; puig augmentan las necessitats y vicis, fins que al cap-de-vall els resultan més dificultats guanyant tant bon jornal y treballant á la fàbrica, que cuan se dedicavan tots á las feynas de la agricultura.

Mes, ja están acostumats á la aglomeració, al treball colectiu y al llibertinatje de las multitudes, y ja 's fá impossible retornar á la industria primitiva.

Una contracció económica cualsevol, una *crisis*, una *huelga*, ó 'l desgast d' una màquina, paralisan de moment la fàbrica de la encontrada. ¿Qué fém alashoras? Una guerra civil s' encén dins de la familia pagesa: els joves volen progresar, els vells s' aferran al terrós, mes al últim els primers s' imposan y ja veyém á uns y altres abandonar el camp per' poblar la ciutat. Allí tart ó d' hora, be ó malament se colocan, els noys y noyas á la fàbrica, la mare tal volta fent bugadas y 'l pare, aquell pagés honrat y treballador de la montanya, encarregat de fer la gasófia de la familia y convertit en criada de la casa!

A empentas y rodolons van tirant y passant, unas temporadas treballant y otras en vaga, sufrint las alternativas de la familia obrera.

Preguntéulos al cap d' un cuan temps la diferència de las necessitats del camp ab las de la ciutat y veureu clarament com al repós, ordre y morigeració, ha reemplassat el desconcert y desgavell continuo, fentsels mes horrible y dura la lluyta per l' existencia. L' *ausentisme* dels richs y la emigració dels pobres arrebatada del camp un conjunt de capitals, inteligéncias y brassos que eran necessaris á sa prosperitat. D' aquí las grans extensions de terra inculta, érma, falta d' aygua y de

cultiu, logrant que la agricultura tinga una producció pobre é insignificant.

Aixís resulta que un país agrícola per excelència te abandonada á la primera y principal font de la riqueza ab que deuria contar.

M. FIUS Y PALA.

CANT ÍNTIM

El firmament es ple d' estrelles,
l' antich jardí sembrat de flors;
mirant al cel las flors més bellas
senten con móures els séus cors.

Més d' un estel ab suáus ulladas
crida las flors al firmament,
peró las flors ruboritzadas
una per una 's van clohent.

Pel camí blau tot fent sa vía
¡pobres estels! se 'n van, se 'n van;
y al cant del gall, cuan trenca 'l día,
de nou las flors van esclatant.

Al vell jardí, la papellona,
vé fiblant mel de flor en flor;
y cada flor á qui un bes dona...
ni s' estremeix, ni 's clou, ni 's mor.

APELES MESTRES.

*

PENSAMENTS

La coqueteria es l' esprit de la bellesa, y l' esprit, la coqueteria de la inteligéncia.—*A. Dumas*, (pare).

La Humanitat, al contrari de las lleys de óptica, tendeix á engrandir lo que veu de lluny.—*Albert Hans*.

Un article d' un periódich no es més que una instantánea susceptible de retóchs.—*G. M. Vallour*.

L' entusiasme, qu' es la flor y el fruyt de la joventut, lluny d' abatre 's, s' allarga.—*J. Dom-pierre*.

El senyor Geroni busca pis; després de molt espatllar l'empedrat dels carrers, per fi troba un segon que li acomoda, y s'encara ab el porter de la escala.

—Escolti, ¿quin préu té?

—Dotze duros mensuals y per trimestres á l'adelantada.

El senyor Geroni s'hi convé, y explica al ataconador que'l pis fá per ell, perque es gran, ventilat, y no hi estarán malament els seus quatre xavals.

—Ah, vosté té criaturas petites! exclama'l porter.

—Sí senyor.

—Aixís no farém rés; l'amo de la casa no vol cap llogater ab canalla, perque tot ho espatllan....

En aixó se sent un terratrémol de cadiras que cauhen y de crits qu'espavaran. Al mateix temps cinch ó sis bordegassos baixan l'escala armant un estrépit de mil diables....

El senyor Geroni, sobressaltat, pregunta: ¿Y donchs, y aquesta quitxalla?...

—Aixó no son criaturas, senyor, replica'l porter comprenent al senyor Geroni; son els fills del amo de la casa!...

Un pobre vergonyant se presenta á casa d'un senyorás:

—Don Anton *no ré!* diu el criat al pidolayre.

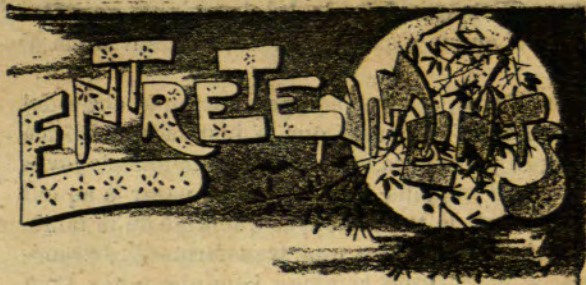
—Oh, no hi fá res, respón el vergonyant... mentres *dongui* alguna cosa!...

Timbal fiambre de carn

Els timbals no son sino unas grossas empanadas. Pera la formació dels que nomenan fiambres, se té un motllo de forma igual al de las empanadas, pero que sigui d'una mida un xich mes gran; després qu'está preparat se rebrega un tros de sa respectiva massa, s'aplana fins el gruix d'un duro, ab la cual se forra'l motllo, procurant que no s'esquerdi ni foradi la massa; fet aixó s'ompla de la carn preparada que's desitji fer el timbal. Acabada aquesta operació ab un tros de massa aplanada's tapa'l pastis timbal, y pera que's enganxi s'untan las voras ab un untet empapat en aygua y's talla ab un ganivet tota la massa excedent que resulti de ditas voras; disposat ja en aquest estat, se fica á coure al forn calent, cubrintlo de sobre ab un parell de pléchs de paper á fi de que no prengui massa color la cuberta. Després de cuyt, y una mica fret, se volca del motllo y's coloca en una plata.

J. Conill de Bosch.

XARADA-IDILI (?)

Una gentil cassadora
d'ulls negres com fum d'estampa
ab un vestit de *hu-invers-quinta*
que son cos molt be adornaba,
va aná un día de cassera
ab un minyó de la plana
que era molt intel·ligent
en la cassa... de las guatllas.
Al passar per un hostal
varen fer la *dos-tres-cuarta*
y tornaren camí amunt
fins á trobá una montanya
contemplant ab fruició
de Natura hermosas galas.
Allí's cambiá la parella
tendras y dolsas paraulas
y va canviar-se també
la *primera-dos-tres-cuarta*.
Mentres estaban á l'ombra
de una alsina, disfruitant
de la brisa que suaument
per aquell lloch traspassaba,
y sentats sobre las herbas
com aquell que *prima-cuarta*
á cal sogre, aquell idili
una llebra ab malas trassas
va trencar, puig d'allí prop
ahont la parella estava
va aixecarse la bestiola
sense dar las bonas tardes.
La sorpresa va derrera
á la bonica Diana
tal disgust que'l cassador
al devant de aquella *cassa*
va veurers ab xrans treballs
pera poguer retornarla
y á no anar *hu-dos-cuart-cinch*
molt mal l'hauria passada.
Al disparar la primera
total á un vol que va alsarse
creyent que foren perdius
van resultar que eran garsas,
y qui vulgui saber mes
que se'n vagi á Salamanca.

J. STARAMSA.

La solució en el número pròxim

SOLUCIO AL NÚMERO 2

Xarada.—*Apotecari.*

CORRESPONDÈNCIA LITERARIA

Ràmir Tarrida: La vritat, no ns agrada prou.—*Salvador Bonavia*: En cambi lo de vosté ho acceptém ab gust.—*Lluís Torné Ribó*: Els versos dirigits á Teodora están bé de fondo, pero la forma vá ab crossas. Lo altre ho acceptém.—*J. Bohigas*: No está mal del tot... ni del tot ab regla.—*Pere J. Llor*: Passi per la Redacció de 7 á 8 del vespre.—*Octavi Mirabó*: L'assumpto está bé; llástima que'l metro estigui descuydat!—*J. Solé y Valls*: Retocat podrà anar, pero no li prometém cuan.—*A. Carrasca Gayán*: Es defectuosa; veurém si pot arreglarse.—*P. Roviralla*: Impossible complaire!; vosté mateix hauria de compendrer que hi ha cosas que ni's proposan... sobretot ab l'ortografia y la sintáxis que vosté usa.

F. BADIA, IMPRESSOR, DOU, 14.—BARCELONA